Lietas Nr. 11352012515
Lietas arhīva Nr. K33-0731-15/14

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2015.gada 20.oktobrī

Rīgas rajona tiesa
tiesnese I.Biteniece
ar sekretāri A.Bilinsku
piedaloties prokurorei A.Zvirgzdiņai
atklātā tiesas sēdē izskatīja krimināllietu **/pers. A/**, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma **130.panta otrās daļas**, un

k o n s t a t ē j a

/pers. A/ tīši nodarīja vieglus miesas bojājumus, un proti:
2014.gada 20.septembrī ap plkst.01.00, /pers. A/, būdams alkohola ietekmē, atrodoties Babītes nov., /adrese/, maznozīmīga iemesla dēļ, dusmu vadīts, vienu reizi tīši ar dūri iesita /pers. B/ pa seju, nodarot sekojošus miesas bojājumus: augšžokļa kreisās puses I zoba (21), apakšžokļa kreisās puses I zoba (31) kronīša neliels (nošķelta kronīša šķautne) traumatisks bojājums un augšžokļa labās puses I zoba (11) kronīša traumatisks zaudējums. Minētie miesas bojājumi pēc sava rakstura pieskaitāmi pie viegliem un maznozīmīgiem miesas bojājumiem.
Ar savām darbībām apsūdzētais izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 130.panta otrajā daļā.

Tiesas sēdē apsūdzētais savu vainu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījumu izdarīšanā pēc Krimināllikuma 130.panta otrās daļas atzina pilnībā, atzina arī apsūdzībā norādītos faktiskos apstākļus un juridisko kvalifikāciju, izdarīto nožēloja un uzturēja pirmstiesas procesā izteiktos lūgumus par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu tiesas izmeklēšanā, paskaidrojot, ka ir saprotama pierādījumu pārbaudes neveikšanas būtība un procesuālās sekas. Atzina cietušā pieteikto materiālā kaitējumu kompensācijas pieteikumu, morālā kaitējuma kompensāciju neatzina.

Sakarā ar to, ka apsūdzētais atzina sevi par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 130.panta otrajā daļā, par kura izdarīšanu saukts pie krimināltatbildības un nodots tiesai, un lietas materiālu pārbaudes rezultātā iegūta pārliecība, ka tie apstiprina apsūdzētā vainu, procesā iesaistītās personas neiebilda pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.pantu, tiesas sēdē pieņemts lēmums neizdarīt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā.

Tiesa atzīst, ka apsūdzētā vaina noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, par ko viņam celta apsūdzība, ir pierādīta. Tiesa konstatē visu objektīvo un subjektīvo pazīmju kopumu, kvalificējošās pazīmes, lai apsūdzētā darbības atzītu par noziedzīgu nodarījumu un kvalificē to pēc Krimināllikuma 130.panta otrās daļas.

Par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 130.panta otrās daļas, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz vienam gadam vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu.
Saskaņā ar Krimināllikuma 7.pantu, apsūdzētais izdarīja mazāk smagu noziegumu.

Tiesa atzīst, ka apsūdzētais ir sodāms par šī noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu un, nosakot sodu un tā mēru, saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta nosacījumiem, ņem vērā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību, atbildību mīkstinošus un pastiprinošus apstākļus.

Pārbaudot **apsūdzētā** personību raksturojošas ziņas, noskaidrots, ka dzimis Talsos, ar 9.klašu izglītību, mācās /iestāde/par loģistikas darbinieku, neprecējies, bez apgādībā esošām personām, strādā pirmsskolas izglītības iestādē /nosaukums/" par sargu, deklarētā un faktiskā dzīvesvieta /adrese A/, agrāk nesodīts (lietas 27.lapa).

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otrās daļas nosacījumiem, tiesa atzīst par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu.
Saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punktu, tiesa atzīst par apsūdzētā atbildību pastiprinošu apstākli to, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts alkohola ietekmē.

Ņemot vērā augstāk minēto, ievērojot Krimināllikuma 35.pantā noteiktos principus par sodu un tā mērķi, noklausoties apsūdzētā paskaidrojumus, cietušais nevēlējās izteikties par sodu, izvērtējot prokurores viedokli par soda noteikšanu piespiedu darbu veidā, kā arī ņemot vērā noziedzīgā nodarījuma raksturu, smagumu, apsūdzētā personību raksturojošas ziņas, to, ka agrāk nesodīts, atbildību mīkstinošus un atbildību pastiprinošus apstākļus, apsūdzētā pausto attieksmi pret nodarīto, proti, izvērtējot lietas apstākļus kopumā, tiesa atzīst, ka likumā noteikto mērķu sasniegšanai, apsūdzētajam sods nosakāms piespiedu darbu veidā.
Citu, sankcijā paredzēto pamatsodu piemērošanu, tiesa atzīst par soda mērķim un apsūdzētā personībai neatbilstošu.

Tiesa secina, ka nebūtu lietderīgi apsūdzētajam noteikt sodu brīvības atņemšanas veidā, jo izvērtējot lietas apstākļus un vainīgā personību, uzskata, ka apsūdzētais izdarījis pareizos secinājumus un turpinās likumpaklausīgu dzīvi, neizdarīs jaunus likumpārkāpumus.

Saskaņā ar Sodu izpildes kodeksa 133.panta pirmo daļu, apsūdzētajam ir pienākums desmit darba dienu laikā pēc sprieduma spēkā

stāšanās dienas reģistrēties Valsts probācijas dienestā pēc dzīves vietas.

2015.gada 23.aprīlī apsūdzētajam piemērots drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā (lietas 26.lapa), kas atstājams negrozīts līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai.

Pirmstiesas procesā cietušais pieteica materiālā kaitējuma kompensāciju 380,50 *euro* apmērā un tiesas procesā pieteica morālā kaitējuma kompensāciju 500 *euro* apmērā.

Kriminālprocesa likuma 350.panta pirmā daļa noteic, ka kompensācija ir naudas izteiksmē noteikta samaksa, ko persona, kura ar noziedzīgu nodarījumu ir radījusi kaitējumu, samaksā cietušajam kā gandarījumu par morālo aizskārumu, fiziskajām ciešanām un mantisko zaudējumu. Šī panta otrajā daļā ir noteikts, ka kompensācija ir kriminmāltiesisko attiecību noregulējuma elements, ko apsūdzētais samaksā brīvprātīgi vai uz tiesas nolēmuma pamata. No Kriminālprocesa 352.panta pirmās daļas 1., 3. un 4.punkta izriet, ka kompensācijas apmēru tiesa nosaka izvērtējot cietušā pieteikumu un ņemot vērā radīto mantisko zaudējumu apmēru, nodarītās fiziskās ciešanas, morālo aizskārumu un psihiskās traumas.

Kriminālprocesa likuma 351.panta pirmā daļa noteic, ka cietušajam ir tiesības iesniegt pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju, pieteikumā jāpamato par mantisko zaudējumu pieprasītās kompensācijas apmērs, bet kompensācijas apmērs par morālo aizskārumu un fiziskām ciešanām – tikai jānorāda. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 352.pantu tiesa kompensācijas apmēru nosaka, izvērtējot cietušā pieteikumu un ņemot vērā radīto mantisko zaudējumu apmēru, noziedzīgā nodarījuma smagumu un izdarīšanas raksturu, morālā aizskāruma dziļumu un publiskumu.

Morālā kaitējuma nodarīšana un pienākums atlīdzināt nodarīto morālo kaitējumu ir sekas personas prettiesiskām, tīšām darbībām vai darbībām aiz neuzmanības, kā rezultātā ir apdraudēta cietušā drošība, veselība un citas vērtības.

Morālais kaitējums nav izsakāms mantiskās vērtībās un to nevar atlīdzināt kā zaudējumu. Morālais kaitējums ir personai piemītošu nemantisku labumu vai ar likumu aizsargātu interešu prettiesisks aizskārums, kas personai radījis ciešanas, pārdzīvojumus, sāpes. Morālā kaitējuma sekas var kompensēt, bet valsts nav noteikusi konkrētām situācijām atbilstošas konkrētas summas. Lai izvērtētu piespriežamā morālā kaitējuma apmēru, tiesa vadās no tiesu prakses, ievērojot cilvēktiesību principus un ievērojot saprātīguma un taisnīguma principu. Šī kompensācija ir naudas izteiksmē noteikta atlīdzība, kura apsūdzētajam jāmaksā cietušajam, lai izlīdzinātu negatīvo ietekmi uz cietušā psihi un likvidētu ar likumpārkāpumu radītās ciešanas.

Civillikuma 1635.panta otrajā daļā norādīts, ka ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas. Savukārt, no Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmās daļas izriet, ka kompensācija ir gandarījums cietušajam par morālo aizskārumu un fiziskajām ciešanām. Saskaņā ar Civillikuma 1635.panta trešajā daļā noteikto, ja šā panta otrajā daļā minētā darbība izpaudusies kā noziedzīgs nodarījums pret dzīvību, veselību, tikumību, dzimumneaizskaramību, brīvību, godu, cieņu vai pret ģimeni, vai nepilngadīgo, pieņemams, ka cietušajam šādas darbības rezultātā ir nodarīts morālais kaitējums.

Izlemjot jautājumu par cietušajam radītā morālā kaitējuma atlīdzināšanu, tiesa ņem vērā to, ka ar katru noziedzīgu nodarījumu personai tiek nodarīts morālais kaitējums. Nosakot morālā kaitējuma kompensācijas apmēru, jāievēro samērīguma princips un tas, ka morālā kaitējuma kompensācija ir tikai viens no kompensācijas viediem un neaizstāj cietušā mantai un veselībai nodarīto kaitējumu.

Tiesa vadās no Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmās daļas nosacījumiem un nosakot kompensācijas apmēru, izvērtē izskatāmā noziedzīgā nodarījuma smagumu un izdarīšanas raksturu, nodarītās fiziskās ciešanas, cietušajam nodarītā morālā aizskāruma dziļumu un publiskumu. Vienlaicīgi, nosakot kompensācijas apmēru, tiesai jāievēro saprātīgums un taisnīgums kompensācijas apmēra noteikšanā.

Izvērtējot cietušā morālā kaitējuma kompensācijas pieteikumu 500 *euro* apmērā, viņam nodarītā morālā aizskāruma dziļuma un publiskumu, to, ka noziedzīga nodarījuma rezultātā ir zaudējis priekšējo zobu, bez kura staigājis trīs mēnešus.

Runājot par fiziskām ciešanām jeb sāpēm, tās tiek saistītas ar ķermeņa sāpēm, ko izraisa vardarbības pielietošana, dažāda veida fiziskas traumas, ievainojumi utt., un kas izpaužas kā negatīvas sajūtas. Uz šo morālā kaitējuma elementu attiecināmas arī tās fiziskās ciešanas jeb sāpes, ko cietušais izjūt iegūto traumu un ievainojumu seku novēršanas procesā, kā arī atveseļošanās un rehabilitācijas laikā. Savukārt, garīgās ciešanas tiek saistītas ar psiholoģisku diskomfortu un dažādām negatīvām emocijām, kas izpaužas kā bailes, pazemojums, kauns, dusmas, riebums, zaudējuma sajūta un skumjas, citas negatīvas emocijas vai nelabvēlīgs psiholoģisks stāvoklis, vai arī kā nopietnākas sekas – neirozes vai citas neirotiskas reakcijas, kas, ņemot vērā to raksturu un dziļumu, var tikt vērtētas jau arī kā psihiskas traumas. Juridiskajā literatūrā, ņemot vērā šo ciešanu raksturu, tiek izdalītas piecas to pakāpes: 1. vieglas ciešanas – īslaicīgas, bez paliekošam sekām; 2. vidēja smaguma ciešanas – raksturojas ar ietekmi uz indivīda psihisko un fizisko labklājību; 3. smagas ciešanas – raksturojas ar simptomātiku, kuras novēršanai nepieciešama profesionāla iejaukšanās; 4. sevišķi smagas ciešanas – noved pie personības transformācijas (psihiskas saslimšanas); 5. ciešanas, kuras izraisa pilnīgu personas sabrukumu. Pēdējos divos gadījumos jau izvērtējams jautājums par cietušā gūto psihisko traumu (Latvijas Republikas Augstākās

tiesas apkopojums „Tiesu prakse par morālā kaitējuma kompensāciju kriminālprocesā", 2011.gads 54.-55., 59.lapa).

Morālā kaitējuma kompensācijas noteikšana nav sods Krimināllikuma izpratnē, savukārt nesamērīgi liela kompensācijas apmēra noteikšana ir līdzvērtīga sodam, tomēr dubultās sodīšanas princips nav pieļaujams.

Nosakot morālā kaitējuma apmēru tiesa vērtē un ņem vērā tiesu praksi un tieši – Augstākā tiesa 2010/2011.gada tiesu prakses apkopojumā „Tiesu prakse par morālā kaitējuma kompensāciju kriminālprocesā" pielikumā Nr.3 norādījusi, ka, ņemot vērā tiesu praksi, samērojamību, virs speciālajos likumos paredzētajām summām, tiesas par Krimināllikuma 130.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu varētu piedzīt līdz 711,44 *euro* (500 Ls) lielu morālo kompensāciju (sk. www.at.gov.lv).

Tiesa atzīst, ka ar krimināllietas materiāliem pierādīts, ka cietušajam apsūdzētā prettiesiskās rīcības rezultātā tika nodarīti viegli un maznozīmīgi miesas bojājumi, līdz ar ko tiesa uzskata, ka cietušajam nosakāma morālā kaitējuma kompensācija 300 *euro* apmērā.

Nosakot morālā kaitējuma apmēru tiesa ņem vērā arī apsūdzētā iespēju atlīdzināt nodarīto kaitējumu. Lietā nav ziņu par apsūdzētajam piederošiem nekustamiem īpašumiem vai citu mantu, taču apsūdzētā mantiskais stāvoklis ir tikai fakultatīvs kritērijs, kurš tiesai nav jāņem par pamatu nosakot atlīdzības apmēru, tomēr tiesai jābūt pret to iecietīgai.

Tiesa uzskata, ka no cietušā puses iesniegtā materiālā kaitējuma kompensācija 380,50 *euro* apmēri, kuru veido mantiska rakstura zaudējumi, nosakāms atbilstoši Kriminālprocesa likuma 351.panta pirmās daļas un 352.panta pirmās daļas nosacījumiem.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 353.pantu, pienākums par noziedzīgā nodarījuma radītā kaitējuma kompensāciju atlīdzināšanu cietušajam, uzliekams apsūdzētajam.

Lietisko pierādījumu lietā nav.

Procesuālo izdevumu nav.

Arests apsūdzētā mantai nav uzlikts.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 353., 499., 511., 512., 520., 527., 529., 530.pantu, tiesa

n o s p r i e d a

atzīt /pers. A/ par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 130.panta otrajā daļā un **sodīt ar piespiedu darbu uz 100 (viens simts) stundām.**

Uzdot par pienākumu /pers. A/ 10 (desmit) darba dienu laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās pieteikties pamatsoda – piespiedu darba izpildei probācijas dienesta teritoriālajā struktūrvienībā (TSV) pēc dzīves vietas.

/pers. A/ piemēroto drošības līdzekli – uzturēšanās noteiktā vietā, **atstāt** negrozītu līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai.

Apmierināt cietušā /pers. B/ pieteikto materiālā kaitējuma kompensāciju **380,50** *euro* apmērā, ko **piedzīt** no apsūdzētā /pers. A/.

Apmierināt daļēji cietušā /pers. B/ pieteikto morālā kaitējuma kompensāciju **300 *euro*** apmērā, ko piedzīt no apsūdzētā /pers. A/.

Pārējā daļā morālā kaitējuma kompensāciju noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 (desmit) dienu laikā no pilna sprieduma teksta pieejamības dienas apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.panta ceturto daļu **tikai daļā** par tiesas piespriesto sodu, kompensāciju vai sakarā ar pieļautiem procesa pārkāpumiem, iesniedzot apelācijas sūdzību vai protestu Rīgas rajona tiesā.

Sprieduma pieejamības diena 2015.gada 20.oktobrī.

Rīgas rajona tiesas tiesnese I.Biteniece